

BYGGNADSVÅRDSPRISET 2018

VAGGERYDS KOMMUN

Hult Västergården **-Renoverad mangårdsbyggnad-** **-med respekt för dess kulturvärde-**

När Ann och Kjell Boberg år 1998 köpte gården hade den stått öde i ett kvarts sekel. För Kjell Bobergs del hade gården varit i hans släkt förut, ända från tidigt 1700-tal!

Gårdens brukningscentrum ligger högt och vackert i en nästan pastoral och levande landsbygdsmiljö med milsvid utsikt över Lagandalen. I norr ser man Tabergstoppen.

Nuvarande mangårdsbyggnad tillkom på 1830-talet och tidens tand hade nött och slitet på det gamla huset när familjen Boberg tillträdde. Under 1950-talet hade det gjorts en renovering som på dåtida 50-talsvis innebar en ”modernisering”. Man gjorde - som man ofta gjorde då - så att fönstren var ”moderna” dvs stora och utan spröjsar, väggarnas insida kläddes med Tretex som var en porös masonite-skiva, vackra spegeldörrar kläddes in med släta träfiberskivor samt trägolven doldes med lättskötta korkmattor.

När makarna Boberg tillträder föreligger, inte minst för mangårdsbyggnaden, ett stort behov av renovering. Även därefter under renovering från 1999 fram till 2002 var gården fortsatt obebodd och bl.a. trädgården förvildades ytterligare .

Makarna fattade tidigt ett beslut att försiktigt återställa huset till ursprungligt utseende och skick. Moderna faciliteter som krävs för att kunna bo i huset – såsom tvättstuga, toalett, dusch, värmeanläggning, badrum etc. - placerades i en tillbyggnad på baksidan av huset. Den skulle inte synas från framsidan.

Vid renoveringen har en ny veranda ersatt den gamla. Den utfördes i en modell med snickarglädje som liknar befintliga i närheten.

Fönstren har nytillverkats alternativt renoverats (med lösa innanfönster).

På taket valdes klassiskt svensktillverkat enkupigt lertegel - Vittinge. Takpannor av lertegel har en naturligt röd kulör som sitter i materialet järnoxid (till skillnad från andra takpannor som är färgad betong). Ett tak med lertegel blir bara vackrare med åren. Det enkupiga taktegllet är en äldre modell och mer rätt på ett äldre hus som detta än ett tvåkupigt tegel.

Delar av husets utvändiga panel har behållits/återanvänts. Till väggpartierna har man, som målarfärg, använt klassisk slamfärg – Falu rödfärg. Snickerier, foder, knutar vindskivor etc har behandlats med miljövänlig äkta linoljefärg. Både linoljefärg och slamfärg är beprövade färgtyper som ur kvalitetssynpunkt hävdar sig gott även nuförtiden.

En del väljer att ta bort den ena av husets skorstensstockar då de kan inkräkta på bostadsutrymmet eller försvåra en öppen planlösning. Tar man bort ena skorstenen förlorar ett gammalt hus sin själ. Boberg har behållit båda skorstensstockarna!

Då gården stod öde under mer än 25 år växte den gamla, fina trädgården igen. Nu har även tomten återställts! Grindstolparna har kommit tillbaka; de gamla grindarna – tillverkade av en snickare på Stensrydet runt 1900 - har renoverats; ett nytt spjälstaket har tillverkats efter ursprunglig stil från början av 1900-talet. Självklart har man använt naturgrus (!) till grusgången. Ann Boberg sköter och vårdar förtjänstfullt de vackra och för miljön viktiga perennrabatterna.

Ekonomibyggnader är en viktig del av helheten i detta brukningscentra och även här har den ursprungliga miljön bevarats.

Vid grindarna vaktar de hundraåriga askarna huset vars ursprungliga identitet har bevarats fullt ut. Här har inte kompromissats eller förvanskats!

Ägarna förtjänar all uppskattning! Man har tagit ett föredömligt ansvar för den här miljön och det kulturarv som man förvaltar.

Juryen har bestått av följande personer:

Ewa Magnuson
Tuula Ingner
Magnus Dauhn
Sjöberg Peter
Göran Svensson
Magnus Ljunggren
Thomas Andersson

ordf. i kultur- och fritidsnämnden
v. ordf. i kultur- och fritidsnämnden
ledamot i miljö- och byggnämnden
ledamot i miljö- och byggnämnden
kultur- och fritidschef
teknisk chef
bygginspektör